

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van de Crypte van Zonnebeke en aanpalende ereperken in Zonnebeke

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het advies van het college van burgemeester en schepenen van Zonnebeke, gegeven op 23 mei 2016, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 7 juli 2016, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van de Crypte van Zonnebeke en aanpalende ereperken aantoonst;

Overwegende dat de Crypte van Zonnebeke en aanpalende ereperken als monument historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De crypte werd opgetrokken door de gemeente Zonnebeke in 1921 met het oog op het begraven van haar gesneuvelden soldaten en militaire doden. De gemeente doet dat in een publiek toegankelijke, gemeentelijke crypte waar oud-strijders van de Belgische Revolutie, militaire doden en verzetsleden uit de Eerste en Tweede Wereldoorlog samen worden herdacht. Bijzonder is dat de herdenking gebeurt door het tonen van de individuele houten lijkkisten van de gesneuvelden, militaire doden, één oud-strijder en één verzetslid.

Op de Belgische oud-strijder en twee andere slachtoffers na, kregen alle mannen daarenboven, zowel gesneuvelden als militaire doden en oud-strijders, een heldenhuldezerk. Oud-strijders werden buiten de crypte bijgezet in aansluitende ereperken. De zerken vertonen de typische standaard vormgeving met Keltisch kruis, AVV-VVK en de blauwvoet;

Overwegende dat de cultuurgoederen die zijn opgesomd in de bijlage bij het ministerieel besluit integrerend deel uitmaken van het monument en de historische waarde van het monument versterken zoals gemotiveerd in de bijlage bij het besluit,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als monument:

De Crypte van Zonnebeke met aanwezige cultuurgoederen, aanpalende ereperken met heldenhuldezerken en twee hardstenen stèles, meer bepaald de graftekens van: Leon Cnockaert, Jules Deraedt, Henri Kesteloot, Louis Vandenbroucke, V. (?) Leon Callens, Gaston Rosselle, Gerard Bogaert, Jerome Vandenbussche, Camiel Carrein, Achiel Duthoy, Victor Vandewiele, Cyriel Depoorter(e), Paul Delbeecke, V. Baelen, A. Vulsteke, H. Brion, M. Ingelaere, J. Vermeersch, L. Vermeersch, L. Delanghe, L. Deleu, L. Vermeersch, Omer Pattyn en Victor Vanschoone (? onleesbaar), en de lijkkasten van: Frederik Godderis, Gerard Bogaert, Leon Callens, Camiel Carrein, Cyriel Depoorter, Jules Deraedt, Achiel Duthoy, Henri Kesteloot, Gaston Rosselle, Louis Vandenbroucke, Jerome Vandenbussche, Victor Vandewiele, Leon Cnockaert, Paul Delbeecke, Emiel Dierynckx, gelegen op de begraafplaats van Zonnebeke, Roeselarestraat, bekend ten kadaster Zonnebeke, 1ste afdeling, sectie A, perceelnummer 552C (deel).

De cultuurgoederen die mee worden beschermd, zijn opgenomen in bijlage.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. §1. Het monument heeft een historische erfgoedwaarde.

§2. De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

Bakstenen crypte uit 1921 met buitentrap en in de crypte 15 lijkkasten van oud-strijders, gesneuvelden, militaire doden en een verzetsstrijder, zichtbaar opgesteld op metalen liggers. Vloer in zwarte cementtegels. Bovenop de crypte en in de aanpalende ereperken een reeks van tweeëntwintig heldenhuldezerken en twee hardstenen stèles.

De houten kisten zijn trapeziumvormig, met uitzondering is de zijkant licht gebogen. De deksels zijn afgeschuind en voorzien van koperen siernagels. Een enkele kist heeft ook handvaten. Op het voeteinde werd een foto, meestal op porselein, aangebracht en een nieuw koperen identificatieplaatje. De kist van Frederik Godderis is recht en heeft geen siernagels. Op elke kist ligt minstens één plastic bloemenkrans.

Art. 3. Voor het beschermd monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° de bescherming van de Crypte van Zonnebeke beoogt het behoud van de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen;
- 2° van groot belang is de goede bewaring en conservering van de kisten met de lichamen van de oud-strijders in de crypte, net als de zerken opgesteld rond de crypte;
- 3° de plafond- en wandafwerking kan wijzigen met het oog op een betere klimaatcontrole van het interieur. Daarbij wordt maximaal rekening gehouden met de ontwerpplannen van architect Hutsé uit 1921.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind, water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren, met bijzondere aandacht voor:
 - a) de bouwfysische toestand, dierlijke en plantaardige aantasting van de lijkkasten;

- b) de vochtproblematiek (insijpelend, opstijgend, binnenlopend);
- c) de klimaathuishouding van de crypte;
- d) materiele beveiliging van de toegang tot de crypte;
- e) bouwfysische toestand van de stèles en heldenhuldezerken;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood;
- 5° de nodige acties te nemen om diefstal of vandalisme van de kisten, hun inhoud, en onderdelen ervan, net als de bovengrondse zerken te verhinderen;
- 6° indien nodig de kisten bij plantaardige of dierlijke aantasting te behandelen, herstellen of vervangen door gelijkaardige kisten. Metaalwerk als handvaten, siernagels en foto's, op gelijk welke drager, dienen hergebruikt te worden.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan het beschermde monument moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 4° het wegnemen, verplaatsen, verwijderen, behandelen, herkappen of vervangen van de zerken en de tekstplaten;
- 5° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies:
 - a) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
 - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
 - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
 - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, inclusief beslag, hang- en sluitwerk;
 - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
 - f) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 6° het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:
 - a) het plaatsen of wijzigen van bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
 - b) het aanleggen of wijzigen van verharding met een minimale gezamenlijke grondoppervlakte van 30 m², meer bepaald bovenop de crypte en in de ereperken;
- 7° de volgende handelingen aan of in het interieur en de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken:
 - a) het wegnemen, verplaatsen, verwijderen, behandelen of vervangen van de lijkkasten;
 - b) het uitvoeren van destructief materiaaltechnisch onderzoek;
 - c) het uitvoeren van structurele werken en het toevoegen van nieuwe structuren;
 - d) het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
 - e) het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, gewelven, vloeren, trappen, muurafwerkingen;
 - f) het bepleisteren of cementeren van niet-bepleisterde of gecementeerde elementen of het bepleisteren of cementeren met een andere samenstelling of textuur;

- g) het beschilderen van ongeschilderde elementen of het schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige;
- h) het uitvoeren van werken aan en het verplaatsen of verwijderen van de cultuuroederen die opgenomen zijn in een beschermingsbesluit.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel, **21 SEP. 2016**

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS